

Vyhodnotenie cukrovárnickej kampane 2012/2013 na Slovensku

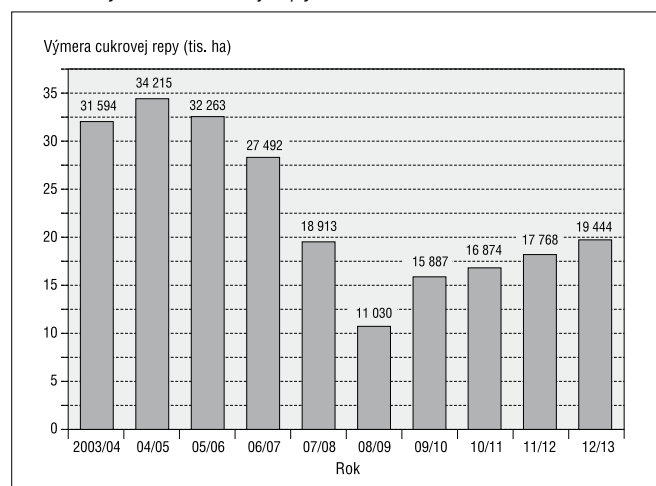
EVALUATION OF SUGAR CAMPAIGN 2012/2013 IN SLOVAKIA

Referát prednesený na Cukrovárnicko-liehovárnickej konferencii 2013

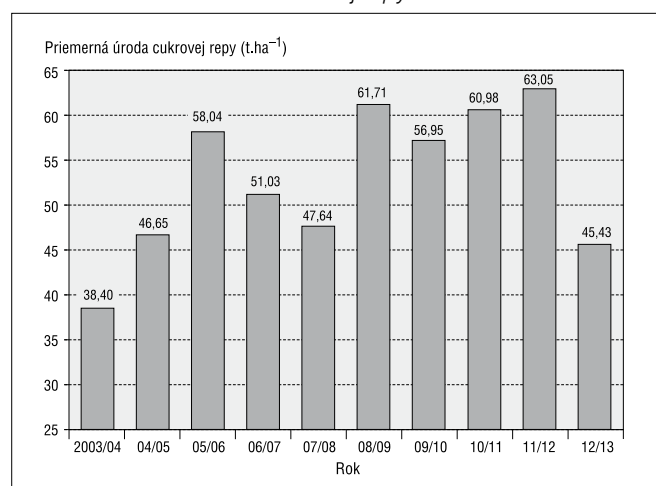
Dušan Janíček – podpredseda Slovenského cukrovárnickeho spolku

V súčasnej dobe disponuje Slovenská republika produkčnou kvótou 112 319,5 t cukru. Táto kvóta je rozdelená medzi dve výrobné spoločnosti, ktoré po reštrukturalizácii cukrovárnickeho priemyslu v Európskej únii na Slovensku zostali – Považský cukor, a. s., Trenčianska Teplá a Slovenské cukrovary, s. r. o., Sereď. Z celkového objemu kvóta podniku Považský cukor, a. s., tvorí 60,97 % a kvóta Slovenských cukrovarov, s. r. o., tvorí zvyšných 39,03 %.

Obr. 1. Výmera cukrovej repy na Slovensku

Obr. 2. Priemerná úroda cukrovej repy

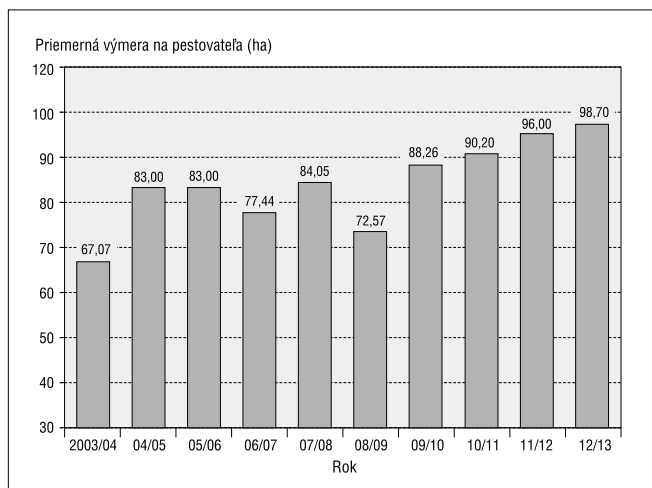
Sejba cukrovej repy prebehla v optimálnych agrotechnických termínoch. Začala v poslednej dekáde marca a bola ukončená v prvej dekáde apríla. Možno však konštatovať, že už v priebehu sejby sa začal ukazovať problém s nedostatkom vlhky. Repné semeno nevzchádzalo tak dobre ako v predchádzajúcom roku, čo sa prejavilo hlavne na počte jedincov, ktorý klesol oproti predchádzajúcemu roku zhruba o 5 000, pri celkovom počte 87 000 jedincov na hektár. Len tento faktor znížil potenciál úrody cukrovej repy približne o 4 t.ha⁻¹.

V celom vegetačnom období pokračoval nedostatok dažďových zrážok. V porovnaní s dlhodobým normálom zrážkový deficit v období apríl–august dosiahol 150 mm. Pretrvávajúce sucha a nižší počet jedincov mali za následok zníženie hektárových úrod cukrovej repy o 17,62 t.ha⁻¹ oproti predchádzajúcemu roku. Celkovo, bola cukrovou repou v kampani 2012/2013 obsiata plocha vo výmere 19 444 ha. Oproti predchádzajúcemu roku sa osevná plocha zvýšila o 1 676 ha. No napriek tomu vplyvom nepriaznivého vývoja počasia musíme konštatovať, že produkcia cukrovej repy na Slovensku poklesla na 883 359 t. Absolútny pokles v porovnaní s predchádzajúcim rokom, dosiahol výšku 236 941 t.

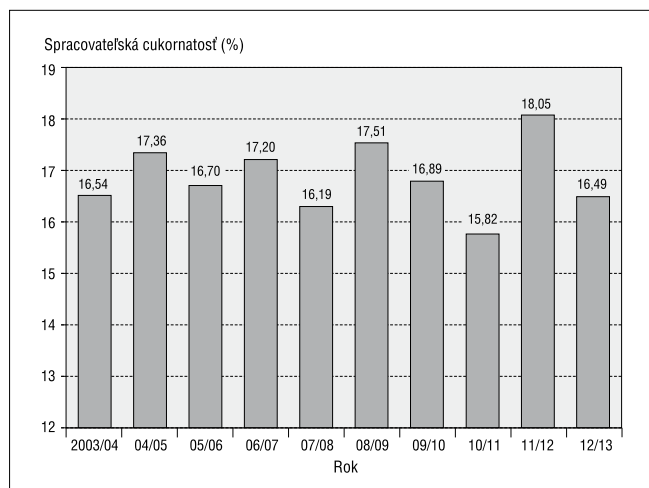
Tab. 1. Základné údaje o cukrovárnickej kampani na Slovensku

Ukazovateľ	Kampaň 2012/2013
Počet spoločností	2
Počet spracovateľských jednotiek	2
Zberová plocha cukrovej repy (ha)	19 444
Počet pestovateľov	197
Priemerná výmera na pestovateľa (ha)	98,7
Priemerná úroda buliev (t.ha ⁻¹)	45,43
Priemerná úroda polarizačného cukru (t.ha ⁻¹)	7,49
Priemerná úroda bieleho cukru (t.ha ⁻¹)	6,56
Výťažnosť cukru (%)	87,58
Spracovaná repa (t)	883 359
Priemerná cukrovnatosť (%)	16,49
Výroba cukru (t)	127 548
Výroba melasy (t)	39 142
Denná spracovateľská kapacita (t.d ⁻¹)	10 311

Obr. 3. Priemerná výmera na pestovateľa na Slovensku

Obr. 5. Priemerná spracovateľská cukornatosť

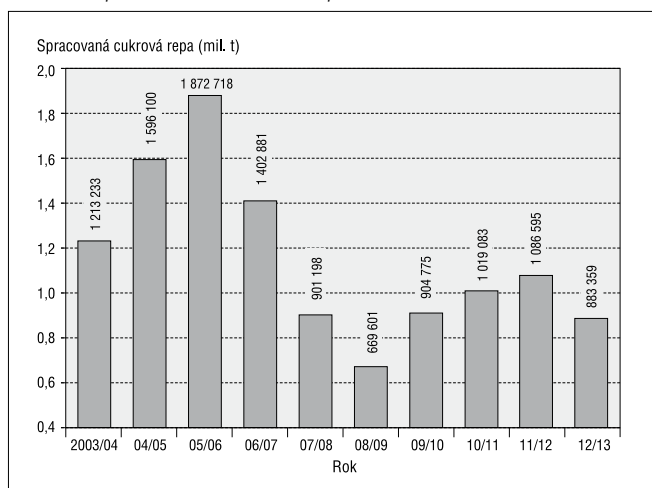

Cukrovú repu pestovalo v roku 2012 spolu 197 poľnohospodárskych podnikov. Počet pestovateľov v poslednom období mierne vzrástol. Došlo aj k miernemu navýšeniu plochy obsiatých hektárov vďaka zvýšenej atraktivite podmienok pestovania priemyselnej cukrovej repy. Dôvodom sú hlavne priaznivé situácia na trhu s cukrom a rozšírené možnosti pre uplatnenie mimokvótového cukru, ako sú jeho exporty, či umiestnenie jeho časti na trhu EÚ. Priemerná výmera na jedného pestovateľa dosiahla 98,7 ha.

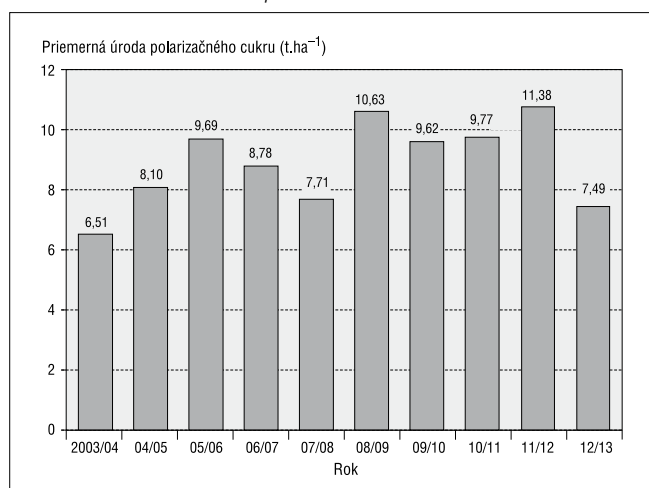
Okrem poklesu výroby cukrovej repy, nepriazeň počasia negatívne ovplyvnila aj výslednú cukornatosť. Tieto príčiny mali za následok pokles produkcie biologického cukru na 7,49 t.ha⁻¹. Pre porovnanie v predošlom roku bola dosiahnutá biologická úroda vo výške 11,38 t.ha⁻¹ a teda úroveň predchádzajúceho roka bola dosiahnutá iba na 65,81 %.

Cukrovarnícka kampaň začala súčasne v cukrovaroch v Trenčianskej Teplej aj v Seredi 18. 9. 2012. Kampaň sa začala relatívne skoro kvôli očakávanej vyššej úrode. No priebeh zberu potvrdil, že mimoriadne suché poveternostné podmienky sa podpísali pod veľmi nízku hektárovú úrodu. Priemerná úroda cukrovej repy dosiahla iba 45,43 t.ha⁻¹, čo pri cukornatosti 16,49 % znamenalo biologickú úrodu 7,49 t.ha⁻¹ polarizačného cukru. Zber sa podarilo uskutočniť na celej výmere 19 444 ha.

Obr. 4. Spracovaná cukrová repa

Obr. 6. Priemerná úroda polarizačného cukru

Spolu sa spracovalo 883 359 t cukrovej repy, z ktorej sa vyrobilo 127 548 t bieleho cukru. Po výsledkoch cukrovarníckych kampaní v predchádzajúcich rokoch to bolo veľké sklamanie. V kampani 2012/2013 sa vyrobilo 39 311 t melasy.

Priemerné denné spracovanie cukrovarov na Slovensku dosiahlo úroveň 10 311 t. Oproti predošlej kampani došlo k zvýšeniu dennej spracovateľskej kapacity o vyše 1 000 t, hlavne vďaka investíciám realizovaným v cukrovaroch Sered. Celkovú výťažnosť na úrovni 87,58 % možno označiť za priemernú.

Celková výroba cukru na Slovensku v objeme 127 548 t presiahla kvótu o 15 228,5 t, ale pôvodné odhady celkovej výroby cukru sa pohybovali na úrovni 160 000 t. K tejto odhadovanej úrovni bola pripravovaná aj obchodná stratégia cukrovarníckych spoločností.

Cukrovarnícku kampaň 2012/2013 ukončili v cukrovaroch Trenčianska Teplá 7. 12. 2012 a v cukrovaru Sereď 18. 12. 2012. Celkovo ju hodnotíme ako podpriemernú, no situáciu s čoraz častejším výskytom suchých klimatických podmienok určite netreba podceňovať. Je potrebné prehodnotiť možnosti investície do budovania a revitalizácie závlahových štruktúr u pestovateľov cukrovej repy.

Plusový rozdiel medzi výrobou cukru a výrobnou kvótou bude realizovaný v zmysle platnej legislatívy.

Súhrn

Cukrovarnícku kampaň 2012/2013 na Slovensku môžeme vyhodnotiť ako menej úspešnú. Poveternostné podmienky síce umožnili zozbierať úrodu z celej výmery obsiatych plôch s výmerou 19 444 ha, ale úroda repy a cukru bola sklamaním. Táto výmera bola obhospodarovaná spolu 197 pestovateľmi cukrovej repy. Slabší štart a nedostatok vlhky počas celého vegetačného obdobia znamenali slabšiu vzhádzavosť a následne rast cukrovej repy. Celková úroda v SR dosiahla priemer iba $45,43 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$, čo znamená pokles o $17,62 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$. Po predchádzajúcej rekordnej kampani, vnímate horšie kampaňové výsledky o to viac. Medzisezónny pokles cukrnatosti je 1,56 % s celkovým priemerom

16,49 %. Obe cukrovarnícke spoločnosti spracovali spolu 883 359 t repy a zaznamenali priemernú spracovateľskú kapacitu $10\,311 \text{ t} \cdot \text{d}^{-1}$. Celková výroba cukru v SR na úrovni 127 548 t je vzhľadom k výmere obsiatych plôch nízka a zďaleka nenaplnila naše očakávania. Hodnotíme ju ako podpriemernú a situáciu s čoraz častejším výskytom suchých klimatických podmienok určite netreba podceňovať. Je potrebné prehodnotiť investície do budovania a revitalizácie závlahových štruktúr u pestovateľov cukrovej repy. Plusový rozdiel medzi výrobou cukru a výrobnou kvótou bude realizovaný v zmysle platnej legislatívy.

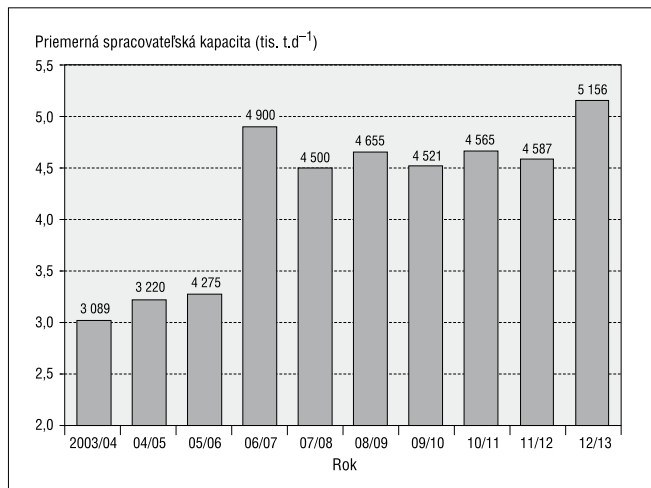
Kľúčové slová: Slovensko, cukrovarnícky priemysel, cukor, cukrová repa, cukrovarnícka kampaň, kvóta, výroba cukru, výsledky kampane, úroda.

Altron Silver
Stříbrná energie pro výnos
www.almiro.cz
ALMIRO[®]
energy for vegetation

Janiček D.: Evaluation of Sugar Campaign 2012/2013 in Slovakia

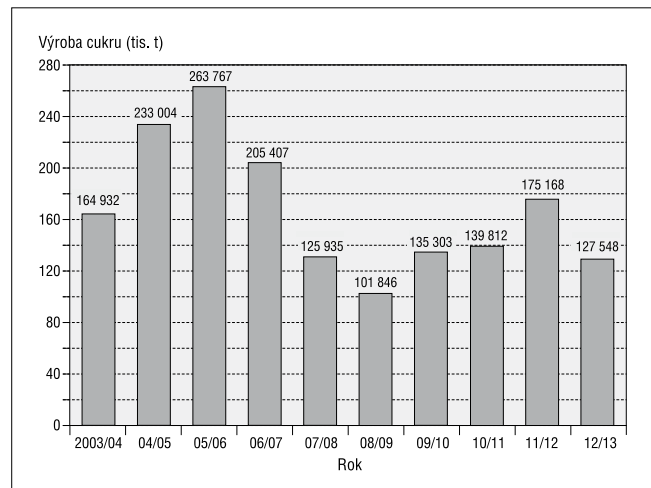
We can evaluate the sugar campaign 2012/2013 in Slovakia as less successful. Weather conditions made it possible to harvest the entire originally sown area of 19,444 ha, but the beet and sugar crop was disappointing. This acreage was farmed by 197 sugar beet growers. A weak start and insufficiency of soil moisture during the whole growth period led to poor accretion of sugar beet. Total crop in Slovakia reached the average of only $45.43 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$ and that means annual decrease of $17.62 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$. In the light of the previous record-breaking campaign, the results mentioned here seem even worse. The decrease in sugar content between the last two campaigns was 1.56 %, with total average 16.49 %. Both sugar companies together processed 883,359 t of sugar beet and recorded average daily processing capacity $10,311 \text{ t} \cdot \text{d}^{-1}$. Total sugar production in Slovakia was 127,548 t with is – with

Obr. 7. Priemerná spracovateľská kapacita na cukrovár

regard to the acreage – very low and is far from our expectations. We see this sugar campaign as below the average and the increasing occurrence of dry weather conditions should not be underestimated. It will be necessary to revalue the investments to the development and revitalization of the irrigation systems. The surplus production to the sugar quota will be treated in the frame of relevant legislation.

Obr. 8. Výroba cukru na Slovensku

Key words: Slovak Republic, sugar industry, sugar, sugar beet, sugar campaign, quota, sugar production, campaign results, crop.

Kontaktná adresa – Contact address:

Ing. Dušan Janíček, Slovenský cukrovnícky spolok, Záhradnícka 21, 811 07 Bratislava, Slovensko, e-mail: dusan.janicek@agrana.com